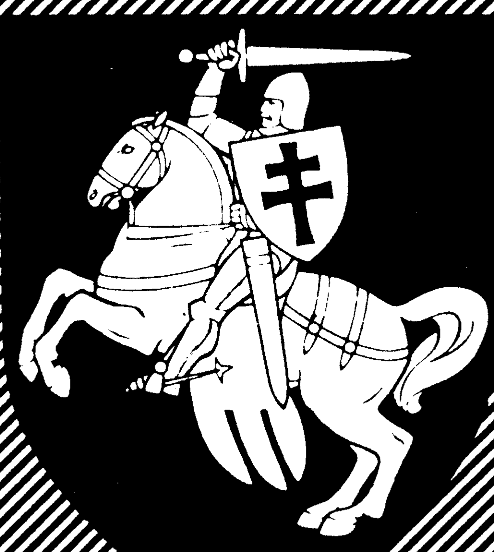

ВЫБАР

ГАЗЕТА ДЭМАКРАТЫЧНЫХ ПЛЫНЯЎ ПРЫДЗВІНСКА- ПРЫДНЯПРОЎСКАГА КРАЮ

№ 9(37), 1—7 красавіка 1993 г. Цана 3 рублі

СЁННЯ Ў НУМАРЫ:

Парушаны сцэнарый,

або Як выбіралі мэра Віцебска

16 сакавіка сесія Віцебскага гарсавета выбірала старшыню гарвыканкама горада. Пастаноўка гэтага пытання ў парадак дня была даволі нечаканай для большасці дэпутатаў. Але, паколькі М. Федарчук на апошняй сесіі аблсавета выбраны намеснікам старшыні аблвыканкама, гарсавет задаволіў яго просьбу і вызваліў ад абавязкаў першай асобы горада. Затым пачалося вылучэнне кандыдатур на вакантную пасаду. Па прапанове гарвыканкама і прэзідыума гарсавета было названа прозвішча старшыні Кастрычніцкага райсавета Віцебска В. Неушава. Усё йшло як па масле, але раптам слова папрасіў дэпутат Х. Жаляпаў. Ён заявіў з трыбуны сесіі, што ў адпаведнасці з рэгламентам выбары старшыні гарвыканкама павінны адбывацца на альтэрнатыўнай аснове, і вылучыў кандыдатуру А. Гаўруцікава. Так быў парушаны запланаваны безальтэрнатыўны сцэнарый выбараў «гарадскога галавы». У бюлетэні для тайнага галасавання былі ўнесены прозвішчы В. Неушава і А. Гаўруцікава.

Аднак наменклатура, напужаная такой нечаканай хадой падзей, пераадолела хвілінную разгубленасць. У час абмеркавання кандыдатур гучалі заклікі пра тое, што на пасадзе старшыні гарвыканкама і гарсавета павінен быць чалавек, вядомы як у горадзе, так і ў рэспубліцы, з вопытам кіраўнічай работы, які не будзе губляць час, каб асвоіцца на новай пасадзе, а адразу возьмецца за звыклую для сябе справу.

Намеснік старшыні гарсавета Л. Аленская, якая вяла сесію, прапанавала, каб у падтрымку кожнага кандыдата выступіла не больш дзвюх асоб. Дэпутаты пагадзіліся з гэтым. Прыхільнікі А. Гаўруцікава не парушылі ўмовы, у падтрымку ж В. Неушава з маўклівае згоды Л. Аленскай выступіла ажно пяць чалавек.

Старшыня аблсавета У. Кулакоў падвёў рысу пад абмеркаваннем. Ад імя аблвыканкама ён заклікаў галасаваць за В. Неушава. Але нягледзячы на такі відавочны псіхалагічны ціск, больш чвэрці дэпутацкага корпуса (30 са 105) прагаласавала супраць В. Неушава.

Але 74 дэпутаты ўсё ж аддалі галасы за яго. Ён стаў чарговым кіраўніком гарадской улады. Несумненна, тут адыграла ролю і тое, што цяперашні гарсавет складаецца ў асноўным з апаратчыкаў. Магчыма, паспрыяла і тое, што А. Гаўруцікаў— даволі малады і адносна малавядомы ў горадзе дзеяч. Аднак пагадзімся з Кулаковым: перспектыва ў Гаўруцікава наперадзе добрая. І пажадаем Аляксею поспехаў.

«Расправіўшыся» з арганізацыйным пытаннем, зацвердзіўшы гарадскі бюджэт на бягучы год, дэпутаты пачалі патрохі знікаць з залы паседжанняў. Такім чынам, пасля абедзеннага перапынку ледзьве набраўся кворум. Гэты дробны факт шмат гаворыць пра цяперашні гарсавет, пра адносіны народных выбраннікаў да сваіх абавязкаў.

Нехта прапанаваў надрукаваць у газеце «Віцьбічы» прозвішчы тых, хто знік, не дачакаўшыся канца сесіі. Але было бачна, што і гэтая прапанова не вельмі напалохала дэпутатаў. Бо хто цяпер адказны перад сваімі выбаршчыкамі?

А. МІКАЛАЕЎ.

СВЯТА ДУХА БЕЛАРУСКАГА

Поўную залу ў Беларускім акадэмічным тэатры імя Я. Коласа сабрала імпрэза, прысвечаная 75-ым угодкам абвяшчэння БНР.

Мастацкая праграма, над якой самаадданa папрацавалі калектыў тэатра (у прыватнасці, дырэктар і галоўны рэжысёр В. Маслюк, кіраўнік музычнай часткі Г. Шэмет), аддзел культуры гарвыканкама (загадчык В. Кібісаў) з дапамогаю іншых установаў і дзеячоў культуры Віцебска, Гомеля, сталіцы, упэўнены, задаволіла густы аматараў самых розных жанраў і стыляў.

Кагосьці зувабіла сур'ёзная музыка, іншы пляскаў у ладкі песням рок-гурта «Грамада», хтось затоена слухаў паэзію ў выкананні коласаўцаў П. Ламана і Н. Аладкі...

Але ўсіх з'яднала атмасфера свята, свята духа беларускага...

К. СТУСЬ.

На здымку: фрагмент са свята.

ЗАЯВА (пазіцыя)

ВЫКАНКАМА ЦР БСДГ У СУВЯЗІ З ПРЫНЯЦЦЕМ ПАСТАНОВЫ ВС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ПРЫЗНАННІ СТРАЦІЎШАЙ СІЛУ ПАСТАНОВЫ ВС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ «АБ ЧАСОВЫМ ПРЫПЫНЕННІ ДЗЕЙНАСЦІ КПБ—КПСС НА ТЭРЫТОРЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ»

У беларускай гісторыі адной з найбольш антынародных сіл з'яўлялася камуністычная партыя. У пачатку свайго існавання яна адмаўляла беларусам у этнічнай самабытнасці. Затым, захапіўшы ўладу, распачала вынішчэнне ўсяго таленавітага, адметнага, свядомага. Уся моц створанай кампартыяй таталітарнай сістэмы была скіравана на ўсеагульную люмпенізацыю і русіфікацыю. Былі зліквідаваны людзі, якія жадалі і ўмелі самастойна гаспадарыць—найбольш працавітыя сяляне і прадпрымальнікі. У курапатах і канцлагерах лёг цвет нашай нацыі—інтэлігенцыя. Не трапіўшая пад рэпрэсіі частка народу была ператворана ў паслухмяных рэжыму выканаўцаў вялікадзяржаўнай дактрыны—«Коммунизм шагает по планете», у рабочы матэрыял, гарматнае мяса.

Маскоўска-камуністычная імперыя праводзіла ў Беларусі такую эканамічную палітыку, у выніку якой на нашай зямлі былі наўмысна створаны прамысловыя і аграпрамысловыя гіганты, арыентаваныя на сыравінныя і энергетычныя рэсурсы Расіі, што прывязала краіну да імперскага цэнтра.

У духоўнай сферы вынікам палітыкі каланіяльнага рэжыму сталіся зруйнаваная гістарычная спадчына, закрытыя беларускія школы, выцесненая з грамадзянскага ўжытку беларуская мова.

Сённяшняя і нядаўняя камуністычная наменклатура Беларусі, пануючы на ўсіх узроўнях улады, праводзіць ранейшую антынацыянальную палітыку. Праз кантралюемыя ёй сродкі масавай інфармацыі апантана выступае супраць нашай дзяржаўнасці і духоўнасці. Яна за аднаўленне СССР, за вяртанне камандна-адміністрацыйных метадаў гаспадарання, за вяртанне Беларусі ў каланіяльны стан «саюзнай рэспублікі».

Паважаючы правы людзей на перакананні, у тым ліку і камуністычныя, разам з тым лічым, што ў незалежнай Беларусі няма будучыні ні для КПБ, ні для яе двайніка ЛКБ. У Беларусі можа знайсціся пэўнае месца толькі для аб'яднання камуністаў, якія выступаюць за незалежнасць, дэмакратыю і прававую беларускую дзяржаву.

Выканкам ЦР БСДГ.

✦ *У мясцовых філіях*

Адусюль патроху

У Шклове прадстаўнікі БСДГ, АДПБ, СПБ і дэпутатаў утварылі раённую раду БНФ.

* * *

У Магілёве ўзнікла гарадское аддзяленне Згуртавання беларусаў свету «Бацькаўшчына».

* * *

Пачаў работу дыскусійны клуб, які арганізаваны магілёўскімі сябрамі АДПБ.

* * *

У Бабруйску створана гарадская каардынацыйная Рада дэмакратычных партый ды рухаў у складзе прадстаўнікоў мяйсцовых арганізацыяў АДПБ, БНФ, НДПБ, БСДГ, Бабруйскага аддзялення асацыяцыі ахвяр палітычных рэпрэсій, групы дэпутатаў гарсавета. Да Рады далучылася мяйсцовая суполка Згуртавання беларускай шляхты.

Ю. С.

Дыялог працягваецца

Як стала вядома, днямі ў Віцебск прыедзе група палітыкаў з Нінбурга (Нямеччына).

Плануюцца сустрэчы з прадстаўнікамі дэмакратычных партый ды рухаў горада.

Б. БАРЫСАЎ.

Супрацоўнікі газеты выказваюць сардэчную падзяку жыхарам Нінбурга і Хойі (Нямеччына) за добрыя пажаданні й падтрымку «Выбара».

Zeitungsmitarbeiter drücken ihren herzlichsten Dank den Einwohnern von Nienburg und Hoya für Glückwünsche und Unterstützug der Zeitung «Wybar» aus.

«Эрыдан» на вуліцы Савецкай

У Віцебску з'явіўся, скажу аб гэтым з упэўненасцю, гатэль міжнароднага класа «Эрыдан»» (былая гасцініца «Савецкая»). Яго арэндны калектыў на чале з Г. Мураtавым зрабілі цуд у старым памяшканні. Не верыце? Зайдзіце ў гатэль, а заадно і пачытайце ў кнізе водгукаў словы захаплення пасла Італіі, старшынь міжнароднага журы «Славянскага базара», і фестывалю сучаснай харэаграфіі з Парыжа і г. д.

Яшчэ прыклады. Тройчы ў «Эрыдане» праводзіліся рэспубліканскія семінары, каб людзі павучыліся працаваць у калектыве гатэля. Вельмі высокую ацэнку рабоце Г. Муратава і яго калегаў далі намеснік старшыні аблвыканкама У. Цацоха і мэр горада М. Федарчук.

Усё было б добра і, здаецца, міжнародныя турысцкія фірмы ужо маглі б запісаць у свой рээстр віцебскі гатэль, які носіць старажытнае імя «Эрыдан».

Але ж стварылася сітуацыя, якая можа быць толькі ў нашым «саўковым дурдоме».

Ці можна ўявіць гатэль і тым больш высокага класа без рэстарана? Ні ў якім разе! І усё ж рэстаран у «Эрыдана» адабралі. Нягледзячы, што ён лічыўся на балансе гасцініцы, што летась 6 лютага быў нават мясцовы гаспадарчы суд, які абавязаў арандатара фірму «Вітміл» (былы трэст сталовых і рэстаранаў) вызваліць памяшканне ў карысць «Эрыдана».

Канечне, зараз быццам рэстаран існуе пры гатэлі. Але ж парадкі ў ім не эрыданаўскія, а вітмілаўскія, гэта проста звычайны «савецкі» (ён і сёння мае такую назву) аб'ект грамадскага харчавання, а дакладней— забягалаўка, якіх сёння ў трэсце сталовых і рэстаранаў няма-ла.

Хто ж, скажам, без нажа «зарэзаў» «Эрыдан»? Віцебскі гарвыканкам. Летась 17 лютага з'явілася рашэнне аб перадачы памяшкання рэстарана «Савецкі» гэтак званай фірме «Вітміл», (г. зн. трэсту), зняўшы памяшканне з балансу гарадскога вытворчага аб'яднання жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

Але ж на баку Эрыдана» стаў абласны гаспадарчы суд, які прызнаў права на памяшканне рэстарана за гатэлем. Трэст сталовых і рэстаранаў пайшоў у атаку. За ім жа дырэктыва гарвыканкама! Магчыма, гэта падзейнічала і на такую высокую інстанцыю, як Гаспадарчы суд Рэспублікі Беларусь? Чаму ж ён тады стаў на бок трэста сталовых і рэстаранаў?!

Па словах Муратава, уважліва паслухаць кіраўнікоў «Эрыдана» ў Гаспадарчым судзе Рэспублікі Беларусь не захацелі. У карэспандэнта «Выбара» заставалася апошняе: знайсці тлумачэнне вельмі дзіўнай пазіцыі Віцебскага гарвыканкама. Я спрабаваў звярнуцца да першага намесніка старшыні гарвыканкама В. Лапінскага. Але звязацца з ім нават па тэлефоне мне не ўдалося.

Калектыў гатэля сваёй работай паказаў, як трэба знаходзіць выйсце з нашага агульнага вельмі дрэннага становішча. Ён не толькі зняў вывеску «Гасцініца «Савецкая», але ж і поўнасцю адкінуў у небыццё «саўковую» гаспадарчую безабліч-насць. А «Эрыдану» не даюць уладкоўваць сучасны цывілізаваны стыль. І хто? Скажаць адназначна пакуль нельга.

Гатэль усё на той жа вуліцы—Савецкай. І орган улады той жа савецкай прыняў пастанову, якая «тармазнула» імкненне «Эрыдана» несці сваю новую асвяжальную «ваду» у наш стары быт. І намеснік старшыні Віцебскага гарвыканкама усё той жа—былы апаратчык Віцебскага гаркама КПБ—В. Лапінскі.

А. БУКАЧОЎ.

Ад рэдакцыі: Як мы даведаліся, 9 сакавіка г. г. абласны гаспадарчы суд прызнаў несапраўдным рашэнне Віцебскага гарвыканкама № 73 ад 17 лютага 1992 года ў частцы перадачы рэстарана «Савецкі» на баланс фірмы «Вітміл».

Вырашана з рахунку гарвыканкама спагнаць 500-рублёвую дзяржпошліну ў карысць «Эрыдана», а ў даход мясцовага бюджэта—штраф у памеры 10 тысяч рублёў за непрадастаўленне водгука на іскавую заяву і нез'яўленне ў суд.

Цікава, якім будзе наступны ход гарвыканкама ў адказ?

Рэзананс

ПАСТАНОВА САВЕТА МІНІСТРАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

5 сакавіка 1993 года № 124 г. Менск

Аб выніках праверкі работы дзяржаўнага прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме

Разгледзеўшы матэрыялы Кантрольнай палаты Рэспублікі Беларусь па фактах парушэння Дзяржаўным прадпрыемствам па знешнеэканамічнай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме заканадаўства Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь пастанаўляе:

1. Указаць старшыні Віцебскага аблвыканкама Кулакову У. П. на непрыняцце патрэбных мер па арганізацыі кантроля за працай Дзяржаўнага прадпрыемства па знешнеэканамічнай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме.

Прызнаць мэтазгодным вызначыць меру адказнасці першага намесніка старшыні Віцебскага аблвыканкама Драздова П. В. пасля разгляду матэрыялаў аб дзейнасці ўказанага прадпрыемства Пракуратурай Рэспублікі Беларусь.

2. Віцебскаму аблвыканкаму забяспечыць вяртанне Дзяржаўным прадпрыемствам па знешнеэканамічнай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме Віцебскай райсельгасхіміі запазычанасці ў памеры 3,6 мільёна рублёў.

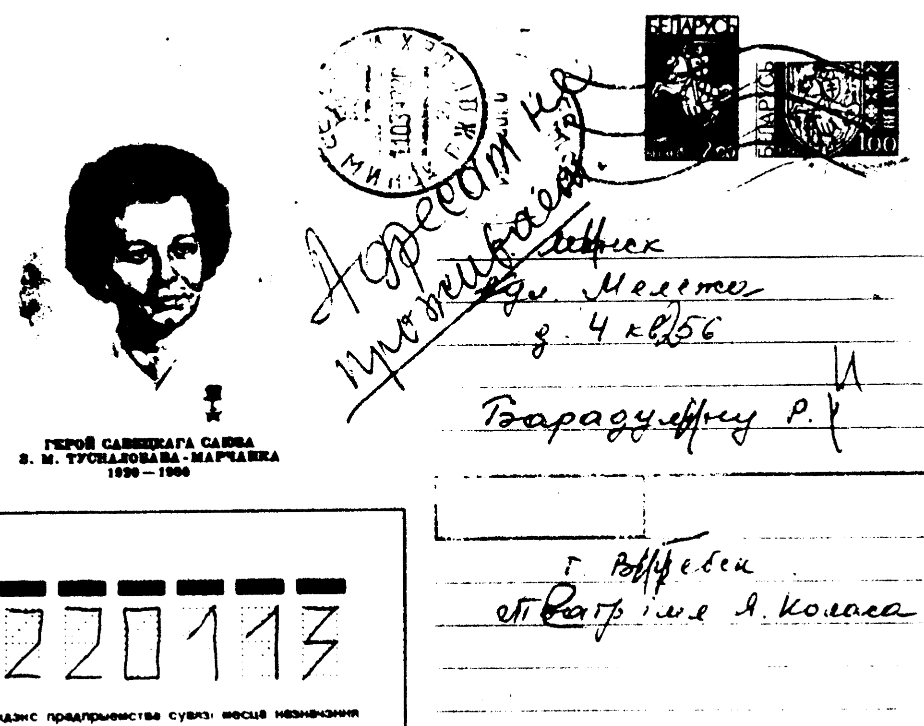
3. Прыняць да ведама, што Дзяржаўным камітэтам па знешнеэканамічным сувязям прыпынена дзейнасць пасведчання ўдзельніка знешнеэканамічных сувязей, выдадзенага ім Дзяржаўнаму прадпрыемству па знешнеэканамічнай дзейнасці пры Віцебскім аблвыканкаме.

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В. КЕБІЧ,

першы намеснік Упраўляючага справамі Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь А. САКАЛОЎСКІ.

Ад рэдакцыі. Стала вядома, што рэспубліканская Пракуратура пераслала «справу Драздова» ў Віцебскую абласную пракуратуру. Рэдакцыя мае намер інфармаваць чытачоў аб выніках разгляду матэрыяла.

НІЯКІМІ ПАПРАЎКАМІ НЕ ЗНІШЧЫЦЬ

Менавіта з такімі папраўкамі, зробленымі чырвоным алоўкам і з надпісам «Адресат не проживает», вярнуўся з Менска ў Віцебск канверт, які быў адрасаваны народнаму паэту Р. Барадуліну. На канверце быў памылкова ўказаны нумар кватэры, таму ён і вярнуўся назад. Але галоўнае не гэта. Напэўна, камусьці з паштовых работнікаў вельмі хочацца, каб Мінск ніколі не стаў Менскам, а заўсёды быў «Минском», а Віцебск—«Витебском». Нехта, выправіўшы «і» на «и», «ц» на «т», самым выказаў сваё непрынняцце ўсяго беларускага.

Што ж, беларусам не прывыкаць да такіх пагардлівых адносін да сваёй мовы. Некалькі стагоддзяў мацнейшыя суседзі спрабавалі вынішчыць, растаптаць дашчэнту ўсё беларускае, у першую чаргу—мову. Але насуперак усяму жыла, жыве і будзе жыць наша мова. І ніякімі папраўкамі на канвертах яе не знішчыць.

Ад рэдакцыі: напэўна, Міністэрства сувязі краіны растлумачыць супрацоўнікам паштовага аддзялення нумар 113, што трэба выконваць артыкул 30 Закона аб мовах.

СТВОРАНА РАДА

Адбылося ўстаноўчае паседжанне Мсціслаўскай раённай рады БНФ. На ім выбраны старшыня, а таксама рэдакцыйная рада, якая пачне выдаваць мясцовую дэмакратычную газету.

Ю. С.

Па старонках тутэйшых газет

У абарону Леніна ад Пазьняка

«Вы сцвярджаеце, што Ленін памёр ад сіфілісу. Магчыма. Але гэта не ад распуства, а з прычыны ўмоў, у якія быў пастаўлен гэты чалавек па волі тых, хто стаяў тады на чале ўлады ў дарэвалюцыйнай Расійскай імперыі і якіх так абяляюць Вашы аднадумцы. І што Інеса Арманд многія гады была яго палюбоўніцай, магчыма, і праўда. Дык пераважная ж большасць інтэлігентных мужчын робяць падобным чынам».

Т. ДУБІК.

(Бешанковіцкая «ЗАРА» № 21 от 16 сакавіка 1993 г.)

Ад рэдакцыі: чытач можа пераканацца, да якога абсурду можна дайсці, абараняючы любым спосабам «самага чалавечнага чалавека».

Але мы глыбока ўдзячны сп-ні Дубік за параду, як і што рабіць інтэлігентным мужчынам.

Прывід блукае па Бешанковічах...

Сабралося ў Бешанковічах колькі старых, бабуль ды прыбітых камуністычнай ідэалогіяй таварышаў. Называлася гэтае пленумам райкама партыі камуністаў Беларусі. Мясцовая газета «Зара» на першай старонцы, адразу пад загалоўкам, друкуе матэрыял аб гэтай доўгачаканай падзеі, прычым з усімі халуйскімі манерамі незабыўных хрушчоўска-брэжнеўскіх часоў.

Забаўна, як гэткі пацешны пленум, а за ім і газета, выказваюцца настолькі звыкным ім партыйна-дырэктыўным стылем. Занудзіліся роднанькія.

Тут і сканцэнтраваць «увагу на недахопах», і «не вядзецца неабходнай арганізатарскай работы сярод моладзі і навучэнцаў», і «неабходна перыядычна інфармаваць жыхароў раена» і г. д... І канешне ж, тая самая класічная фраза: «На пленуме ішла зацікаўленая размова аб паляпшэнні работы па абароне інтарэсаў працоўных раёна». Таварышам хочацца, як і раней, седзячы на гарбе ў працоўных, абараняць іхнія інтарэсы.

Сёння модна цягнуць на старонкі газет усялякую чартаўшчыну. А як жа, ажывае прывід камунізма. Гаспадар збіраецца вяртацца! Ізноў можна будзе да асалоды рабалепстваваць газетным рэптыліям.

Рана цешыцеся! Не вернецца старое. А для ўсякай нечысці, накшталт прывідаў, ваўкалакаў, крывасмокаў, што ажываюць, ёсць добры народны сродак: асінавы кол. Няхай ляжаць у сваіх магілах і не хваляюць добрых людзей.

Н. БОХАН.

Не толькі цытаты

«20 ліпеня ў Маскве падпісаны расейска-беларускія дакументы (ад Беларусі—В. Кебічам—Рэд.)... Шматлікія палажэнні маскоўскіх пагадненняў скіраваныя супраць незалежнасці, супраць эканамічных інтарэсаў Беларусі і кожнага з нас... У пагадненнях Беларусь адмаўляецца ад прынятай ва ўсім свеце платы за транспартны транзіт.

Велізарныя патокі транспарту з усходу рушаць праз нашу тэрыторыю, наносячы ёй экалагічную шкоду, але Беларусь не атрымлівае ні рубля кампенсацыі і губляе мільярды...» (З заявы Сойма БНФ, жнівень 1992 года).

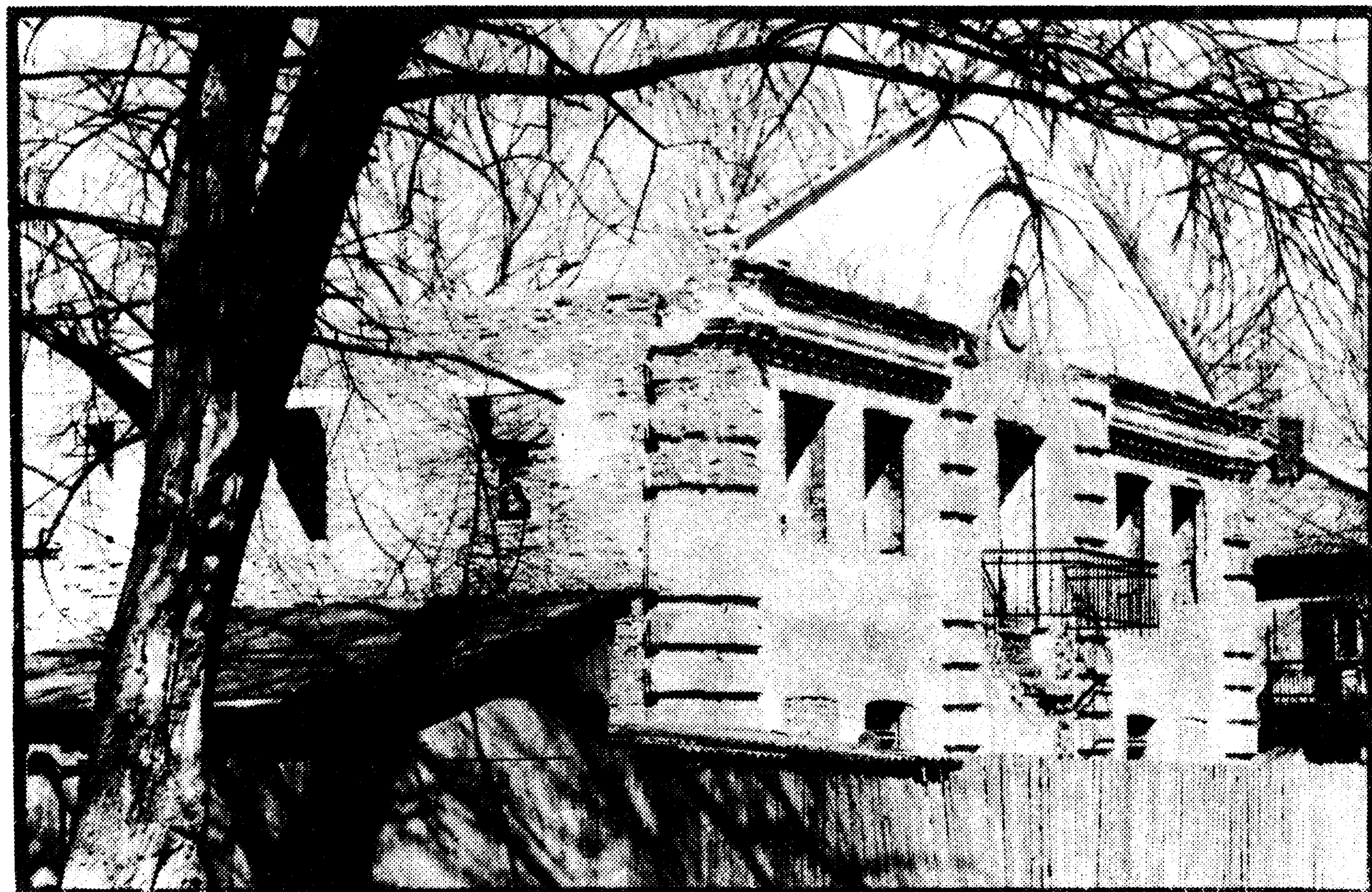
***

«Па тэрыторыі нашай вобласці праходзяць і нафтаправод, і прадуктаправод, і шасэйныя дарогі, і чыгунка, па якіх транзітам у іншыя краіны дастаўляюцца грузы з захаду на ўсход і з поўначы на поўдзень. Калі ласка, правозьце іх, але плаціце грошы, як гэта робіцца ва ўсіх краінах. У гэтым і праявіцца наша эканамічная незалежнасць, да якой мы імкнёмся...» (З інтэрв'ю намесніка старшыні Віцебскага аблвыканкама А. Каралёва «Віцебскаму рабочаму» 11 сакавіка 1993 года).

Ад рэдакцыі: З цытатаў бачна, што погляды Альберта Гаўрылавіча з пэўнага часу супадаюць з думкамі апазіцыі БНФ аб плаце за транзіт грузаў праз тэрыторыю незалежнай Беларусі. Што ж, лепш позна, чым ніколі. А Віцебскай радзе БНФ, напэўна, трэба падумаць аб прыёме А. Каралёва ў свае шэрагі. Бо прагрэс у яго поглядах відавочны.

Вакол культурна-рэлігійнага жыцця

КУЛЬТУРА БЕСКУЛЬТУР'Я

У апошнім выпуску «Старога горада» (гл. «Выбар» № 7), сярод шэрагу фотаілюстрацыяў, што дэманструюць адносіны гарадскіх уладаў да архітэктурнай спадчыны Віцебска, мною быў выкарыстаны і гэты здымак будынка пачатку XX ст., што знаходзіцца ў старых кварталах Задзвіння на вуліцы Рэвалюцыйнай, пад нумарам 12.

Фота суправаджаў надпіс:

—«У гэткім стане «красуе» ўжо ці не дзесяць год. Апошнім часам з'явіліся прыкметы «ўвагі» (узведзены рыштаванні). Што гэта? Рэстаўрацыя?..»

Як стала вядома аўтару публікацыі ў «Старым горадзе», ўвага да старога будынка сапраўды магла б кваліфікавацца як рэстаўрацыя, калі б не пэўныя «нюансы» справы, пра якія і хацелася б падзяліцца з шаноўнымі чытачамі.

Успамінаю сваё першае ўражанне ад будынка на Рэвалюцыйнай. Што гэта? Жылы дом? А можа быў Храм? Калі Храм, то якое канфесійнае прыналежнасці? Засмуціла двухпавярховасць, прысутнасць балкона... Але ж гэткая інтрыгуючая ўрачыстасць фасада, падкрэсленая мастацкасць цудоўна апрацаванага карніза! Да ўсяго ў вялікай прасторы зруйнаванага інтэр'ера апорныя слупы...

Не дапамаглі і росшукі будынка на вядомым плане Віцебска 1904 г. Мо пабудаваны быў пазней? Ужо пад час першай публікацыі здымка з'явіліся меркаванні: ці не сінагога гэта?

І вось выпадковая сустрэча з Людмілаю Хмяльніцкай на выставе Саламона Юдовіна ў Мастацкім музеі. Ведаючы Людмілу як маладога, але глыбокага даследчыка гісторыі горада, паказваю ёй публікацыю і здымак.

—Так,—адказвае Хмяльніцкая,—гэта адна з віцебскіх сінагог, што пацвердзілі нядаўнія даследаванні будынка рэстаўрацыйнымі майстэрнямі (дзе да нядаўняга часу і працавала даследчыца). Аказваецца, двухпавярховасць і балкон—сведчанні пазнейшай рэканструкцыі і прыстасавання пад новыя патрэбы. Пад тынкоўкаю ж знойдзены сляды высокіх спічастых ваконных праёмаў, якія пранізвалі фасад да самага карнізу.

І што ж? Шчаслівае адкрыццё яшчэ аднае стаптанае старонкі Віцебска? Рэстаўрацыя? Сапраўды, як кажуць, усе падставы для аптымізму, калі б не чарговае «але».

Дзіўна, што «адкрыццё» засталося тайнаю даследчыкаў, гатуецца праект рэстаўрацыі, ёсць і заказчык...

Нядаўна наведаўшы рэстаўрыруемы касцёл св. Варвары, з размовы з ксяндзом, што раней абслугоўваў і полацкую парафію католікаў, даведаўся, што полацкі гарвыканкам, шануючы патрэбу вернікаў у храме, перадаў дзеля рэканструкцыі пад касцёл адзін з былых гарадскіх дамоў культуры. У Віцебску ж (у той жа час!) шчасліва адкрыты навукоўцамі будынак старое сінагогі перааб'сталёўваецца у... чарговы дом культуры. Так, менавіта такую ролю (мо ўжо трэцюю па ліку) наканавана цяпер згуляць адзінай ацалелай віцебскай сінагозе...

Вядома, глыбокія адносіны да такога факту справа самае яўрэйскае абшчыны горада, але ў кантэксце адраджэння Задзвіння (а справа здаецца набывае міжнародны размах, калі ўспомніць нядаўна абвешчаны конкурс на праект яго рэгенерацыі), у кантэксце «рэабілітацыі» творчасці Марка Шагала, стварэння помніка і мемарыяльнай зоны мастака, ці не арганічным было б і адраджэнне першароднае функцыі старое сінагогі, што знаходзіцца ў непасрэднай блізкасці да планувемага запаведніка? Не трэба ж даказваць тое, што яўрэйская культура—даўняя і гістарычна арганічная частка гісторыі Віцебска, адносіны да старых камяпанентаў якое куды больш скажуць за культурнае адраджэнне горада, чым той шлях, па якім пайшлі стваральнікі чарговага Дома «культуры», засяляючы гістарычна чужыя муры.

Алесь МЕМУС.

Лісты чытачоў

Дзе купіць партрэт Скарыны!

Нямала яшчэ ў Сенненскім раёне кабінетаў у арганізацыях і ўстановах, якія ўпрыгожаны партрэтамі Леніна. Палітычныя сімпатыі іх гаспадароў—справа, канечне, асабістая.

А скажыце, хіба горш было б, калі ў службовых кабінетах знаходзіліся б партрэты Францыска Скарыны, Максіма Багдановіча, Янкі Купалы?.. Нямала ж было ў нас на Беларусі славутых дзеячоў нацыянальнай культуры і літаратуры, нацыянальна-вызваленчага руху.

Ды толькі днём з агнём не знойдзеш ні ў Сянно, ні ў абласным цэнтры, ні ў сталіцы партрэтаў Кастуся Каліноўскага, Рыгора Шырмы, Якуба Коласа. Не выпускаюць іх нідзе. Затое календароў з аголенымі жанчынамі хапае. А гэта ж ткасама ідэалогія, якую не прамінаюць выкарыстоўваць «былыя»: маўляў, паглядзіце, што зараз робіцца! Такога быць не магло, калі ва ўладзе знаходзіліся мы.

Яшчэ летась прачытаў у адной з газет паведамленне аб тым, што выраблена партыя значкоў з выявамі старажытных гербаў нашых гарадоў, у тым ліку і Сянно. Колькі ні шукаў, нідзе такі значок пабачыць не давялося. Не дайшлі яны, мусіць, да нас, у глыбінку.

За палітычнымі спрэчкамі, за жаданнем утрымацца ва ўладзе не бачаць нашы лідэры, пэўна, той ролі, якую могуць адыгрываць у станаўленні нашай нацыянальнай самасвядомасці такія, гаворачы ранейшай мовай, сродкі нагляднай агітацыі.

І. ЛАЗУКА.

Фундатар—епархія

Увагу многіх даследчыкаў гісторыі, мастацтва, археолагаў, архітэктараў, краязнаўцаў і, канешне, вернікаў прыцягне новая кніга выдавецтва «Навука і тэхніка»—«Живопись Полоцкой земли XI—XII в.в.» Адольфа Сяліцкага.

Навуковы твор прысвечаны старажытнаму манументальнаму жывапісу (найперш фрэскам) культавых пабудоў Полацка, віцебскай Дабравешчанскай царквы і храмаў бельчыцкага Барысаглебскага манастыра.

Падобнае выданне рэдка абыходзіцца без ілюстрацыяў, але гэтае—надзвычай на іх багатае. У адносна невялікай кнізе больш ста фотаздымкаў, малюнкаў, рэканструкцыяў...

Каб кніга ўбачыла свет, каб была такой прыгожай і змястоўнай, немалы ўклад зрабіла і праваслаўная Полацка-Віцебская епархія пры садзейнічанні біскупа Дзімітрыя.

М. ВАЛАЧОБНІК.

Вось такая метамарфоза

Ішоў дождж. Халадэча давалася ў знакі.

Але ўначы з 23 на 24 сакавіка пляц ля віцебскае ратушы быў шматлюдным. Больш сотні гледачоў і адначасна ўдзельнікаў сабралася на ўрачыстае, але зусім не афіцыёзнае, адкрыццё прыватнай мастацкай галерэі Алеся Пушкіна. З'ехаліся сюды госці з Менску і Магілёва, Мсціслава і Рыгі, Беласточчыны...

Не ўпершыню Пушкін здзіўляе горад. Быў ужо «Пушкін у Віцебску», было тое-сёе з «палітыкі». Але Алесь (прабачце за сугучнасць), здаецца, ужо кінуў здзіўляць, уражваць любымі шляхамі. Ён ужо не той. Ён становіцца на ногі (не, не **падумайце, што з галавы**), уладкоўваецца. Уладкоўваецца грунтоўна.

Пагэтаму прыватная галерэя. Пагэтаму даволі сціпла (адно толькі, што «У Пушкіна»), без эфектаў (ну, калі не лічыць піратэхнічных)...

Ад «Пушкіна ў Віцебску» да «У Пушкіна», у Віцебску... Вось такая метамарфоза.

Назіральнік.

Будзе новы асяродак

У Полацку мяркуецца на базе дзіцячай мастацкай школы стварыць мастацкі ліцэй, які павінен стаць новым культурным асяродкам горада.

Ёсць першы

Інстытут літаратуры імя Я. Купалы Акадэміі навук і выдавецтва «Беларуская энцыклапедыя» выдалі першы том 6-цітомнага бібліяграфічнага слоўніка «Беларускія пісьменнікі».

Ю. Т.

І ДЛЯ ДАРОСЛЫХ, І ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

На мінулым тыдні ў Віцебску прайшла навукова-практычная канферэнцыя, прысвечаная фарміраванню нацыянальнай свядомасці моладзі. Яна праводзілася, як абласная, але геаграфія яе ўдзельнікаў была больш шырокая: Менск, Беласточчына.

Напачатку імпрэзы краязнавец А. Падліпскі (Віцебск) выступіў на тэму «Нашы славутыя землякі». Госць з Менска, дырэктар Беларускага навукова-метадычнага цэнтра гульні і цацкі А. Лозка распавёў пра найважнейшы сродак фарміравання нацыянальнай свядомасці дзяцей—беларусазнаўства. Спробу даследавання менталітэту беларускага народа прадставіў у спавешчанні навуковы супрацоўнік Нацыянальнага навукова-асветнага цэнтра імя Ф. Скарыны Э. Дубянецкі (Менск).

Усіх прысутных узрушыла выступленне «Сучасны стан беларускай меншасці на Беласточчыне» польскага беларуса В. Сакоўскага. Усе астатнія беластоцкія даследчыкі Я. Лапа (кароткі агляд гісторыі беларусаў Беласточчыны), С. Іванюк («Беларускае школьніцтва на Беласточчыне»), А. Сцепанюк (аб літаратурным аб'яднанні «Белавежа») таксама далі даволі глыбокі аналіз культурна-моўнай сітуацыі беларусаў Беласточчыны ў мінуўшчыне і сучаснасці.

Несумненную цікавасць выклікалі аптымістычныя развагі вучня 11 класа СШ № 31, краязнаўцы-пачаткоўца М. Макарава пра некаторыя пытанні беларускага Адраджэння ў Віцебску.

Практычныя праблемы выхавання дзяцей у нацыянальным духу закранулі іншыя выступоўцы.

Апроч усяго вышэйапісанага мерапрыемства канферэнцыі ўключалі і праграму для школьнікаў, якія актыўна займаюцца краязнаўствам, вывучаюць гісторыю, мову, культуру нашай краіны.

М. ВАЛАЧОБНІК.

Новая старая газета

Выйшаў першы нумар газеты «Грамада». Праўда, той, хто ўважліва сочыць за беларускім дэмакратычным друкам, пэўна, прыгадае першыя два нумары аднайменнага выдання, колішняга органа БСДГ.

Зараз яно стала «свабоднай беларускай газетай», павялічыла наклад, набыло яшчэ двух новых заснавальнікаў—Асацыяцыю беларускіх выданняў і Саюз юрыстаў РБ. Але агульная накіраванасць «Грамады»—сацыял-дэмакратычная—засталася.

М. КАЛІНОЎСКІ.

Ідэалы БНР скіраваныя ў будучыню

25 сакавіка—святая дата для беларуса незалежна ад **веравызнання і сацыяльнага становішча. Бальшавіцкія крытэрыі яе ацэнкі—ана**хранічныя. Бо калі не было б БНР, то ніякія троцкія, мяснікяны, кнорыньшы і ландэры ні хвілінку не падумалі б пра абвяшчэнне БССР.

Лідэры БНР адстойвалі перш за ўсё інтарэсы беларускага народа на права быць гаспадаром сваёй зямлі. Іншая справа, што іхныя ідэалы былі скіраваныя ў будучыню, якой мы яшчэ не дасягнулі. Іх ідэалам быў не драпежніцкі капіталізм, як імкнуцца давесці некаторыя палітыкі, а ідэалы дэмакратычнай, прававой і сацыяльнай беларускай дзяржавы.

Лявон ГАРАВЫ,
Гарадоцкі раён.

У кінатэатрах горада з 31 па 4 красавіка

«БЕЛАРУСЬ»
«Паляўнічыя за монстрамі» (Аргенціна). 9.30, 11.10, 12.50, 14.30, 16.10, 17.50, 19.30, 21.10.
«Пацучыны куток» (малая зала). 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 20.00.
Аўтаадказчык 14028.

«СПАРТАК»
«Спакуса» (Італія). 12.00, 16.00, 21.15.
«Гаворачая малпа». 10.00, 14.00, 17.50, 19.40.
Аўтаадказчык 365121.

«КАСТРЫЧНІК»
«Магазін «Бікіні» (ЗША). 9.30, 11.00, 12.35, 14.10, 15.45, 17.20, 18.55, 20.30.
Аўтаадказчык 365544.

«БРЫГАНЦІНА»
«Адысея капітана Блада» (Францыя, 2 серыі). 10.30, 15.30 (ільготны), 18.00, 20.30.
«Жандар і жандарметкі» (Францыя). 16.00, 17.45, 19.30, 21.15.
«Кот и К°». 9.15, 13.00, 14.15.
«Рыжая фея». 9.20, 12.00.
«Ералаш». 10.40, 13.20, 14.40.
Аўтаадказчык 18179.

«МІР»
«Апошні суд». (Індыя, 2 серыі). 10.00, 14.20, 17.00, 19.35.
«Чао, інспектар» (Югаславія). 9.50, 11.35, 12.35, 13.20, 15.05, 16.50, 18.35, 20.20.
Відэафільмы. 10.10, 12.10, 14.40, 17.00, 19.30.
Аўтаадказчык 362223.

«УСХОД»
«Свабодная ад мужчын». 14.00, 15.30, 17.00, 18.30, 20.00.
Аўтаадказчык 332936.

ВІДЭАТЭАТР «ВІЦЬБА»
«Бэтмэн вяртаецца» (ЗША, вялікая зала). 31 сакавіка—2 красавіка. 13.30, 15.40, 17.50, 20.00. 3—4 красавіка. 10.00, 12.10, 14.20, 16.30, 18.40, 20.50.
«Дом Цылду» (ЗША, малая зала). 31 сакавіка—2 красавіка. 13.40, 15.50, 18.00, 20.10. 3—4 красавіка. 10.10, 12.20, 14.30, 16.40, 18.50, 21.00.
Аўтаадказчык 14945.

Віцебскія палітычныя дыялогі

—Чаму віцебскія камуністы аднаўляюць партыю ў працоўны час і па працоўных тэлефонах?

—Таму, што ўвесь вольны час яны трацяць на вывучэнне ленінскай працы «З чаго пачаць?»

* * *

—Колькі бюстаў і помнікаў *У. Леніну ў Віцебскай вобласці?*

—Дакладна адказаць немагчыма, бо колькасць іх пастаянна мяняецца. Адно можна сказаць упэўнена: пры гэтай уладзе іх заўсёды будзе больш, чым фермераў.

* * *

—Чаму помнікі Леніну часта ставяць між хвойных дрэў?

—Таму, што ён усё жыццё блукаў паміж трох сосен.

* * *

—Як тлумачыць дзецям, чаму на вітрыне кнігарні «Глобус» вялікімі літарамі напісана слова «Ленин»?

—Напэўна таму, што гэты магазін прыватызаваны цэцяй, у якой імя «Лена», альбо дзядзем, у якога імя «Лёня».

Фотаэцюд А. МЕМУСА. «Гогаля, 1»

Выбар

Заснавальнік

Віцебскі гарадскі клуб выбаршчыкаў «За дэмакратычныя выбары»

Галоўны рэдактар Барыс ХАМАЙДА

РЭДАКЦЫЙНАЯ РАДА:
Валянцін АРЛОЎ
Хрыстафор ЖАЛЯПАЎ
Васіль ІГНАЦЕНКА
Юры ЛАЎРЭНАЎ
Ларыса МІХНЕВІЧ
Міхась ПАЎЛАЎ
Уладзімір ПЛЕШЧАНКА
Леанід ТАМАРОВІЧ
Ігар ЦІШКІН

Мастак Р. Клікушын.
Фотаздымкі М. Міхайлава.
Адрас рэдакцыі: 210601, м. Віцебск, вул. Гогаля, 17.
Тэл. 37-35-06, 37-28-44.

Рэпертуар Беларускага акадэмічнага тэатра імя Я. Коласа

31 сакавіка. «Мудрамер», пачатак у 11 гадз.
2 красавіка. «Касатка».
3 красавіка. «Хачу здымацца ў кіно».
4 красавіка. «Шчаслівае здарэнне».
Пачатак вечаровых спектакляў а 19 гадз.
Даведкі па тэл.: **36-06-80, 36-00-43.**

Праграма мастацкіх фільмаў на рэшту тэлетыдня

Серада, 31 сакавіка
Беларускае тэлебачанне
9.10, 21.35. «Мачаха».
13.40. «Спадарожнік» (з субцітрамі).
Канал «Астанкіна»
8.35, 17.55. «Проста Марыя».
9.40. «Пра Чырвоную Шапачку» (2-я серыя).
11.20. «Сабака, які ўмеў спяваць». 1-я і 2-я серыі.
Канал «Расія»
9.05. «Сола для слана з аркестрам» (2-я серыя).
11.10, 19.25. «Санта-Барбара».
13.25. «Не баліць галава ў дзятла».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.05. «Мая другая мама».

Чацвер, 1 красавіка
Беларускае тэлебачанне
9.25, 21.35. «Мачаха».
14.40. «Дзіна».
Канал «Астанкіна»
11.20. «Вяселле старэйшага брата».
12.45. «Жыццё спачатку».
18.10. «Не на сваім месцы» («Містэр Піткін у тыле ворага») (Вялікабрытанія).
Канал «Расія»
11.00. «Санта-Барбара».
19.25. «У яблычак» (ЗША).
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
20.55. «Мая другая мама».

Пятніца, 2 красавіка
Беларускае тэлебачанне
9.30. «Мачаха».
12.05. «Разарванае кола».
15.35. «Цыган».
21.35. «У крайнім выпадку я табе нічога не скажу». (Італія).
Канал «Астанкіна»
8.20, 15.30. «Чароўны яблык».
20.55. «Як браты» (Францыя).
Канал «Расія»
11.10. «У яблычак» (ЗША).
17.00. «Сасланы на планету Зямля». 4-я серыя.
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
8.10. «Мая другая мама».
11.55. «Папяровыя вочы Прышвіна».
14.40. «Царэвіч Проша».

Субота, 3 красавіка
Беларускае тэлебачанне
8.15. «У крайнім выпадку я табе нічога не скажу» (Італія).
21.35. «Студэнтка» (Францыя, Італія).
Канал «Астанкіна»
12.10. «Незакончаная аповесць».
18.45. «Песня Вікі» (ЗША).
20.40. «Кентэрвільскі прывід». 2-я серыя.
23.25. «Акуляры ў залатой аправе» (Італія, Францыя, Югаславія).
Канал «Расія»
11.05. «А калі гэта каханне?»
20.25. «Сонечны дзень у канцы лета».
23.30. «Муж і дачка Тамары Аляксандраўны».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
20.45. «Мая другая мама».
0.10. «Вазьмі мяне з сабой».

Нядзеля, 4 красавіка
Беларускае тэлебачанне
8.45. «Мачаха».
21.20. «... І як Ікар» (Францыя).
Канал «Астанкіна»
11.35. «Прыгоды чорнага Прыгажуна».
Канал «Расія»
22.30. «Пан афарміцель».
Санкт-Пецярбургскае тэлебачанне
15.30. «Хлапчукі».

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор ды дакладнасць пададзеных фактаў, цытатаў, гаспадарча-статыстычных даных, уласных імёнаў, геаграфічных назваў і іншых звестак. А таксама за тое, што ў матэрыялах пададзены звесткі, якія з'яўляюцца дзяржаўнай ці спецыяльна ахоўваемай законам таямніцай.

Рэдакцыя можа апублікаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункт гледжання аўтара.

Пры перадруку спасылка на «Выбар» абавязковая.

Рукапісы не вяртаюцца й не рэцэнзуюцца.

Бягучы рахунак рэдакцыі № 200700962 у Віцебскім камерцыйным банку (Віцкамбанк). Код (МФО) банка 150801701.

Газета набраная і надрукаваная афсетным спосабам у Віцебскай узбуйненай друкарні імя Камінтэрна: г. Віцебск, вул. Шчарбакова-Набярэжная, 6.

Выходзіць штотыднёва па сярэдах

Нумар падпісаны да друку 30.03.93 г. у 17.15.
Наклад 1500 экз.

Цана 3 руб.

Анатоль КАРЧЭЎСКІ

Адабралі апошняе

ЗаКаПэБэсіла,
заПэКаБэсіла,
нібы глядзіш скрозь
крывавую прызму...
Зноў Беларусь, што жыве
нявесела,
цягнуць «чырвоныя» да
камунізму.

Зноў у народа жыццё
трывожнае—
бездапаможна ідзе ён
следам,
бо ў яго адабралі
апошняе
разам з надзеяй на
рэферэндум.

Вясёлы глобус

Два шкаляры ўспамінаюць летнія канікулы:

—У нас было так горача, што ўжо праз дзесяць мінут усе станавіліся карычневымі,—гаворыць адзін.

—Во здзівіў!—кажа другі.—У нас было так спякотна, што мы саджалі курэй на лёд. Бо інакшай яны б неслі яйкі, звараныя ўкрутую.

* * *

Два чалавекі плятуцца па пустыні Сахары. Насустрач ім рухаецца караван. Адзін з вандроўнікаў пытаецца ў караваншчыка:

—Ці далёка адсюль мора?

Караваншчык у адказ:

—Кіламетраў з пяцьсот будзе.

Другі вандроўнік гаворыць першаму:

—Вось дык пляж выбудавалі!